

ידיעון שנת הלימודים תשפ"ז

2027-2026

**בית הספר לממשל וחברה
תואר "מוסמך" (M.A.) בלימודי משפחה**

**דקנית ביה"ס: פרופ' נועה לביא
מ"מ ראשת התוכנית: ד"ר שרון רמר ביאל**

תוכן עניינים

2.....	תואר "מוסמך" (M.A.) בלימודי משפחה
2.....	מטרת התוכנית
2.....	דרישות קדם
3.....	תנאי מעבר לשנה ב'
3.....	התמחות בייעוץ פרטני למשפחות
5.....	מבנה תוכנית הלימודים
5.....	שנה א'
6.....	שנה ב'
6.....	קורסי בחירה
7.....	סמינרים
7.....	פרקטיקום
8.....	ועדות בית הספר לממשל וחברה
8.....	ועדה לבחינת הישגים אקדמיים
8.....	ועדה לפניות סטודנטים/ות

תואר "מוסמך" (M.A.) בלימודי משפחה

דקנית: פרופ' נועה לביא

מ"מ ראשת התוכנית: ד"ר שרון רמר ביאל

מטרת התוכנית

אנו חיים בעידן שבו משפחות נמצאות בתהליכי שינוי מתמיד ושוק העבודה מאופיין בחוסר יציבות ובתובענות הולכת וגוברת. מורכבות החיים בעידן זה והעלייה בתוחלת החיים, מייצרות שינויים תכופים באפשרויות, בקשיים ובהזדמנויות שמשפחות פוגשות, ואלו מעוררים לא אחת אתגרים. משום כך, הולך וגדל הביקוש ליועצים/ות ולמומחים/ות בתחומים העוסקים בהיבטים מרובים בחיי משפחות, כמו ייעוץ לזוגות בשלבי הזוגיות השונים; ייעוץ למשפחות עם ילדים/ות צעירים, מתבגרים ובוגרים במצבים של שותפות הורית, הורות יחידנית, הורות לילדים/ות מקשרים זוגיים קודמים; ייעוץ להורים בנושאי סמכות הורית ויחסים בין אחאים; ייעוץ למשפחות במגוון תרבותי רחב; ייעוץ למשפחות מבוגרות עם דגש על יחסים בינדוריים; ליווי משפחות בשילוב עבודה-משפחה.

לתוכנית שלוש מטרות מרכזיות: האחת, להעמיק את הידע וההבנה של הלומדים בה לגבי מגוון סוגי המשפחות, ההקשר החברתי שבתוכן משפחות פועלות, האתגרים שאיתם המשפחות מתמודדות, המנגנונים החברתיים והאישיים שמפעילים על משפחות ומתערבים בחייהן והערכים והעמדות המגוונים המכוונים אותן. השנייה, להעמיק את הידע וההבנה של הלומדים לאילוצים שעומדים מתמודדות משפחות במעגלי חיים מרובים, ובמרכזם שוק העבודה. השלישית, להעניק לסטודנטים/ות כלים מקצועיים לעבודה עם משפחות, תוך התאמה לצרכים ייחודיים של משפחות ולתחומי הידע הנדרשים.

דרישות קדם

מטרת לימודי ההשלמה - הבאת כל הסטודנטים/ות לנקודת פתיחה אחידה והשלמת ידע חסר, המהווה רקע ותנאי להמשך הלימודים.

רשימת קורסים / בחינות להשלמה:

- מבוא לסוציולוגיה - בחינה
- מבוא לפסיכולוגיה - בחינה
- פסיכופתולוגיה - קורס עם בחינה

- לימודי ההשלמה אינם נכללים במניין השעות לתואר ולא מקנים נקודות זכות.
- יש להשלים את לימודי ההשלמה עד לתום שנת הלימודים הראשונה, בהתאם להחלטות ועדת קבלה.

- לימודי ההשלמה נערכים במהלך שנת הלימודים בשעות הערב בזום, שלא במסגרת שעות הלימוד של התוכנית : פסיכופתולוגיה – סמסטר א'.
- בחינות הפטור במבוא לסוציולוגיה ובמבוא לפסיכולוגיה יתקיימו בחופשת סמסטר א'.

תנאי מעבר לשנה ב'

- ממוצע של 70 בקורסי שנה א'.
- עמידה בכלל דרישות הקדם.
- השתתפות בסדנת כתיבה ומיומנויות אקדמיות, המתקיימת בזום במהלך סמסטר א'.
- הצגת אישור זכאות לתואר ראשון (רלוונטי למי שטרם הציג)

התמחות בייעוץ פרטני למשפחות

ההתמחות מתמקדת בהקניית כלים וידע עדכני לליווי בני ובנות משפחה בתהליכים התפתחותיים נורמטיביים, המתרחשים לאורך חיי המשפחה וכן במצבי משבר ומכשירה את הלומדים והלומדות בה לייעוץ משפחתי. המשפחה, כמערכת דינאמית, עוברת שלבי התפתחות שונים – כגון המעבר להורות, גיל ההתבגרות של ילדים, התמודדות עם זקנה, חולי ומוות או שינויים במבנה המשפחתי כמו גירושין, כניסת בני זוג חדשים למערכת או הסתגלות למצבים שמשליכים על הדינמיקה המשפחתית, כמו שינויים זמניים או קבועים במקום המגורים או העבודה, פיטורים או פרישה לגמלאות. כל אחד משינויים אלה טומן בחובו אתגרים ייחודיים, ותהליך ההתפתחות של המשפחה כמערכת דורש ידע, ומיומנות מותאמים.

התוכנית יוצאת מתוך תפיסה הרואה את המשפחה כמערכת שבה כל שינוי משפיע על כל החלקים בה. עבודה עם משפחות בתהליך ההתפתחותי מאפשרת להבין את השפעתם ההדדית של בני המשפחה ושלב ההתפתחות בו הם מצויים, ולסייע להם לנווט את השינויים בדרכים יעילות ומועילות. הגישה המערכתית גם מתמקדת בהבנת הקשרים הרב-דוריים ובתהליכים של שינוי שיכולים להתרחש בין דורות, למשל בתקשורת בין הורים וילדיהם המתבגרים, או באתגרים של בני זוג בגיל המבוגר.

התוכנית חושפת את הסטודנטים/ות לגישות ייעוציות מגוונות, המותאמות לשלב ההתפתחותי של המשפחה. כל גישה מציעה כלים ייחודיים המובילים לשיפור הדינמיקה המשפחתית. החיבור בין הגישות השונות יוצר מסגרת ליווי מקיפה, שמכסה את כל תחומי החוויה המשפחתית – הרגש, ההתנהגות, הקוגניציה והסיפור האישי – ומביאה לפתרונות מותאמים באופן אישי לכל משפחה, תוך התמקדות בצמיחה והתפתחות לאורך זמן. במהלך ההתמחות לומדים הסטודנטים/ות לשלב את הגישות השונות על מנת להעניק תמיכה משמעותית למשפחות בתהליכים התפתחותיים, וכן גם במצבי קונפליקט או משבר. לימודים אלה מכינים את הסטודנטים/ות לעבודה מקצועית עם משפחות בתנאים משתנים.

התוכנית מעניקה כלים מקצועיים לעבודה עם משפחות במגוון הקשרים, תוך דגש על ייעוץ משפחתי מותאם אישית. ההתמחות מאפשרת הבנה מעמיקה של ההיבטים הרגשיים, החברתיים, הכלכליים, המשפטיים והתרבותיים שבהם פועלות משפחות מסוגים שונים. הידע הרחב הזה, בשילוב עם האוריינטציה הייעוצית של התוכנית, מעניק לבוגרים/ות את היכולת ללוות משפחות בהתמודדות עם מעברי חיים. בוגרי/ות התוכנית יכולים לפעול לשיפור איכות חייהן של משפחות במגוון תחומים, להשתלב בתפקידים שונים בשוק הפרטי והציבורי ואף לפתוח עסק עצמאי בתחום.

מבנה תוכנית הלימודים

היקף לימודי התוכנית הוא 38 נ"ז.

מסגרת קורסי חובה	מסגרת קורסי חובה בהתמחות	מסגרת קורסי בחירה	מסגרת סמינר	מסגרת התמחות	סה"כ
14 נ"ז	10 נ"ז	4 נ"ז	4 נ"ז	6 נ"ז	38 נ"ז

שנה א'

שם הקורס	נקודות זכות	דרישות קדם
סמסטר א'		
סוגיות סוציולוגיות בחקר המשפחה	2	
סוגיות פסיכולוגיות בחקר משפחות	2	
סדנת מיומנויות ייעוץ (ייחודי להתמחות)	2	
מעגלים בחיי המשפחה	2	
הבסיס התיאורטי לייעוץ משפחתי וזוגי (ייחודי להתמחות)	2	
שיטות מחקר מתקדמות	2	
סה"כ סמסטר א'	12 נ"ז	
סמסטר ב'		
סמינר	2	שיטות מחקר מתקדמות
משפחות, ילודה וחברה בישראל	2	
פרקטיקום (ייחודי להתמחות) רישום יבוצע ע"י מנהל בית הספר	3	סדנת מיומנויות ייעוץ, מעגלים בחיי המשפחה, הבסיס התיאורטי לייעוץ משפחתי וזוגי
התפתחות לאורך מרחב החיים	2	
תיאוריה ופרקטיקה – ייעוץ למשפחות (ייחודי להתמחות)	2	
קורס בחירה	2	
סה"כ סמסטר ב'	13 נ"ז	
סה"כ שנה א'	25 נ"ז	

*הלימודים בימי חמישי מתקיימים בקמפוס. הלימודים בימי שישי בזום, למעט מפגש ראשון ואחרון.

שנה ב'

שם הקורס	נקודות זכות	דרישות קדם
סמסטר ג' סוגיות אתיות בייעוץ למשפחות (ייחודי להתמחות)	2	
סוגיות בייעוץ זוגי (ייחודי להתמחות)	2	
מדיניות חברתית ומוסד המשפחה	2	
קורס בחירה	2	
סמינר	2	שיטות מחקר מתקדמות
פרקטיקום (ייחודי להתמחות) רישום יבוצע ע"י מנהל בית הספר	3	סדנת מיומנויות ייעוץ ; התפתחות לאורך מרחב החיים ; מעגלים בחיי המשפחה ; הבסיס התיאורטי לייעוץ זוגי ומשפחתי ; תיאוריה ופרקטיקה – יעוץ והנחיה למשפחות
סה"כ סמסטר א'	13 נ"ז	
סה"כ התואר	38 נ"ז	

*הלימודים בימי חמישי מתקיימים בקמפוס. הלימודים בימי שישי בסמסטר א' בקמפוס ובסמסטר ב' בזום, למעט מפגש ראשון ואחרון.

קורסי בחירה

על הסטודנט/ית להשלים 4 נ"ז (שני קורסים)

שם הקורס	נ"ז
סוגיות בהדרכת הורים- שנה א'	2
מפגש בין זהויות - כלים להנחיית קבוצות – שנה ב'	2
בין סקילה וכריבידיס : מושגי יסוד בפסיכותרפיה ופסיכופתולוגיה של מתבגרים- שנה א'	2
מדברות מיניות במשפחה ובארגון- שנה א'	2
התמודדות עם אובדן ואבל- שנה ב'	2
להתפרנס מהייעוד שלך : כלים לבניית קריירה- שנה א'	2

*מספר ומגוון קורסי הבחירה יכולים להשתנות משנה לשנה

סמינרים

על הסטודנט/ית לבחור סמינר אחד בלבד

שם הסמינר	נ"ז
חפצים, בית, משפחה תרבות חומרית	4
משפחות, כוח וכסף	4
כלכלת משפחה: נישואים, ילדים וקריירה	4
אמא אנחנו עניים? על החיים בעוני בקרב משפחות בישראל	4

*מספר ומגוון קורסי הסמינר יכולים להשתנות משנה לשנה

פרקטיקום

במהלך הפרקטיקום, הסטודנטים/ות מיישמים גישות ייעוץ מותאמות לכל שלב בהתפתחות המשפחה, ומבצעים אבחון דינמיקה משפחתית כדי להבין את השפעת השינויים על בני המשפחה, את הקשרים ביניהם ואת האתגרים שהם חווים. במהלך העבודה הם לומדים כיצד לשלב בצורה אפקטיבית בין גישות ייעוציות שונות, ובכך שואפים לשפר את הדינמיקה המשפחתית ולסייע למשפחות להתמודד עם בעיות או קשיים.

נוסף על כך, הסטודנטים/ות מנחים הורים בתהליכים התפתחותיים, כגון אתגרים בגידול ילדים, הסתגלות למעברים משפחתיים או תקופות של שינוי במשפחה. כמו כן, הם מלווים זוגות בתהליכי ייעוץ במצבי קונפליקט או משבר ומסייעים להם לשפר את התקשורת ולהתמודד עם קשיים זוגיים. בעת ליווי המשפחות בתהליכים קצרי מועד, הם מלווים בהדרכה אישית וקבוצתית של מנחים/ות הפרקטיקום.

סדנה בנושא מתחלף

חובת השתתפות לכל הסטודנטיות/ים בתוכנית בסדנה בנושא מתחלף, שתתקיים בחופשת הסמסטר.

ועדות בית הספר לממשל וחברה

להלן רשימת חברי וחברות הוועדות הפועלות בבית הספר לממשל וחברה :

ועדה לבחינת הישגים אקדמיים

- פרופ' נועה לביא – דקנית בית הספר לממשל וחברה.
- ד"ר שרון רמר ביאל – מ"מ ראשת ראשת התוכנית בלימודי משפחה.
- גב' ישראלה פז - ראשת מנהל בית הספר לממשל וחברה.

ועדה לפניות סטודנטים/ות

- פרופ' נועה לביא – דקנית בית הספר לממשל וחברה.
- ד"ר שרון רמר ביאל – מ"מ ראשת ראשת התוכנית בלימודי משפחה.
- ד"ר שלומית בנימין – אחראית תחום הסוציולוגיה בתכנית.
- גב' ישראלה פז - ראשת מנהל בית הספר לממשל וחברה